

Abonamentele

Pentru Sibiiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Insertiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr.,
a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Sibiiu, strada Cismădiei Nr. 3.

Se prenumără și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se înapoiază.

Sibiiu, 11 Septemvrie st. v.

Drept dovadă despre statornicia bunelor relațiuni stabilite între Curtea din Viena și cea din București, Alteța Sa imperială Principele moștenitor Rudolf va petrece dimpreună cu Augusta Sa soție diua de mâne și cea de poimâne în castelul Peleşului, strălucitul locaș domnesc ascuns în cel mai frumos unghiu al Carpaților, sub stâncile mărețe ale Bucegiului.

E generală mulțumirea, pe care o deșteaptă această nouă călătorie a viitorului nostru monarch în o țară din Orient; astă dată însă noi Românii sîntem la rîndul întâiu.

Pe toată întinderea hotarelor despre România populațiunea e română, și înainte de toate această populațiune română a hotarelor are cuvinte de a dori, ca relațiunile dintre monarhia noastră și statul vecin să fie cele mai bune.

Are însă noua călătorie a Principelui de coroană în deosebi pentru noi și o importanță politică.

Timp îndelungat ne-am bucurat de ocrotirea puterii centrale, care ne-a ajutat după putință în lucrarea noastră de dezvoltare, fiindcă eram socotiți drept un element trainic, capabil de desvoltare și mai presus de toate important pentru menținerea echilibrului în viața patriei noastre.

De un timp încoace puterea centrală, decum se ne spriginească, află fel și fel de chipuri spre a împedea desvoltarea noastră.

Este un rău înțeles de rasă, care o cere aceasta.

Fiind însă, că astăzi, la finele secolului XIX, acest interes nu se poate mărturisi, ni s'a scornit vina că sîntem un element primejdios, care lucrează în ascuns contra tronului și contra întregității țării.

Din voia lui Dumnezeu și vrednicia Românilor s'a întemeiat peste Carpați, la gurile Dunării, un stat român. Prin poziția sa geografică și etnografică, prin tradițiunile sale culturale și prin interesele sale de conservare acest stat e legat de Europa apuseană și prin aceasta un aliat firesc al monarhiei noastre. Din nenorocire însă pentru frații nostri de peste Carpați sîntem și noi aici, și consolidarea statului român nu poate să rămână fără de urmări binefăcătoare pentru desvoltarea noastră. Lucrarea intelectuală, care se desfășură în România, e românească și Români sîntem și noi. Nu simțim ce-i drept, decât foarte puțin din frământările ce se petrec în România, dar din rezultatele acestor frământări ține împărțăm și noi, și dacă în România se ridică nivelul de cultură, el se ridică și la noi, suflarea caldă, care se produce pe câmpiile dela poalele munților trece și aici în văile ascunse. Câtă vreme există statul român și se desvoltă în pace, sîntem și rămânem și noi Români și cultura noastră nu poate fi alta decât aceea care se produce în România.

De aceea, orbiți de dorința de a ne impune naționalitatea lor, Maghiarii socotesc consolidarea statului român drept o primejdie pentru dinșii.

Înțeleg, ce-i drept, că este în interesul politic al statului ungar, ca România să se consolideze, pentru-ca să se poată susține față cu Rusia, însă față cu acest interes politic al țării ca țară e interesul lor de rasă, interesul poporului maghiar genetic.

Și-au dat dar toată silința de a împedea stabilirea bunelor relațiuni între monarhia noastră și România, și ani de zile de-a rîndul noi am fost o nenorocire pentru statul român. Căci îndată ce frații nostri de preste Carpați s'ar lăpêda de noi, Maghiarii le-ar fi cei mai buni amici. Fiind însă, că ei nu se pot lăpêda, li s'a scornit vina, că stau în tainică înțelegere cu noi, ca să cucerească cu ajutorul Rusiei Ardealul și să întemeieze statul daco-român, atât de mult visat în curgerea veacurilor.

Și dacă este așa, ori si ce măsură luată contra noastră este o măsură de legitimă apărare.

Astăzi însă nu ni se mai poate scorni această vină.

E absurd a insinua, că conspirăm cu o țară aliată contra patriei noastre, când Principele nostru moștenitor trăește în cele mai bune relațiuni cu Regele acelei țări. Pozițiunea noastră e astăzi lămurită.

E, ce-i drept, un curent puternic între noi, dar acesta nu se îndreptează nici contra țării, nici contra tronului, ci contra actualului sistem de guvernament și indirect contra poporului maghiar, care îl susține.

În ziua, când Maghiarii ar renunța de a se mai opinti să realizeze utopia unei Ungarii naționale maghiare, în aceea zi vor avea simpatiile noastre și ale întregului popor român. Câtă vreme însă ei își consumă toate puterile în lupta de rasă pornită în contra noastră, noi ne aflăm în legitimă apărare și nimeni, spriginindu-i pe dinșii, nu poate conta pe simpatiile noastre.

Vedînd bunele relațiuni, care s'au stabilit între cabinetul din Viena și cel din București, între Curtea din Viena și cea din București, încetul cu încetul vor înțelege, credem, și Maghiarii, că li s'a luat cea mai puternică dintre armele, cu care au luptat contra noastră și vor curma lupta de rasă, care îi slăbește fără ca să aibă în ceea ce ne privește pe noi rezultatele dorite de dinșii.

Revistă politică.

Sibiiu, 11 Septemvrie st. v.

Astăzi se întrunesc ministrii la Pesta spre a se sfătui și a stabili **budgetul comun**, ocupându-se în prima linie cu trebuințele urcate ale secțiunei de marină, trebuințe, care trec peste suma de 2 milioane de floreni. Tot cu această ocaziune se va lua o hotărîre și în privința reînființării Iosefinului (academie militară de medicină). În cas când s'ar hotărî reînființarea, se va inscrie în budget o sumă

oarecare și pentru această academiă militară. O altă cestiune importantă de care se va ocupa consiliul este prefacerea celor 13 regimente de artilerie în 14 brigade de artilerie; această măsură organizatoare va avea de urmare sporirea cheltuielilor ordinare cu 300,000 de floreni. Suma de 300,000 floreni, care s'a acordat în decurs de 9 ani pentru ținerea în stare bună a edificiilor militare și care a fost înscrisă între cheltuielile extraordinare, acum va fi trecută la cheltuielile ordinare. În fața urcării cheltuielilor, ce se pune în perspectivă „Pesti Napló“ ȳice: „Privim cu îngrijire la deliberările ce se vor începe Marți în consiliul ministrilor, pentru-că țeara este amenințată de sarcini nouă. Acum se simte mai mult ca ori cînd trebuința de a se încungiura cheltuieli nouă. Partea cea mai mare a populațiunei, puterea contribuenților, cari trăesc direct sau mijlocit din agricultură, suferă foarte mult din cauză că prețurile bucatelor au scăzut și din cauză că produsele numai cu mare greutate se pot vinde. Cei trei împărași au întărit din nou pacea; de ce se sporească acum cheltuielile pentru scopuri militare? În loc de acestea, mai bine ar face consiliul de ministri dacă s'ar ocupa cu reducerea cheltuielilor armatei și ușurarea sarcinilor poporului“.

Pe cînd la noi se are în vedere sporirea cheltuielilor armatei, în **Rusia** se plănuiesc reducerea acestor cheltuieli. Eată ce cetim în această privință în „Gazetta de Moscva“: „Reducerea cheltuielilor pentru întreținerea armatei permanente se va realiza prin aceea, că se vor înmulți anii de serviciu și se va micșora numărul recruților. În loc de 260,000 de recruți cu două perioade de serviciu, și anume trei ani pentru infanterie și patru ani pentru cavalerie, misiunea legislativă a hotărît în ultima ei ședință: 1, să reducă statul regimentelor caucasice, precum și statul rezervei în timp de pace, prin ceea ce s'ar micșora statul general al armatei cu 100,000 de soldați; 2, să introducă cinci ani de serviciu pentru infanterie și artilerie, și șese ani pentru cavalerie; 3, să întocmească contingentul anual al recruților așa ca 190,000 soldați să servească 5 până la 6 ani, ear 45,000 numai 9 luni, micșorându-se cu modul acesta numărul recruților cu 25,000. Dacă socotim acum pe 90 de ruble întreținerea anuală a unui soldat, economia ce se va face în budgetul armatei va fi pe fiecare an mai bine de 9 milioane de ruble“.

Oficiosul „**Journal de St. Petersburg**“, ocupându-se cu numirea lordului Dufferin ca vice-rege al Indiei din punct de vedere al relațiunilor anglo-rusesci, scrie: „Lordul Dufferin, în tot timpul petrecerei sale în Rusia, a manifestat dorința de a vedea domnind în relațiunile ambelor țări bunăvoința și încrederea reciprocă, și încât privește pe guvernul rusesc, dînsul a avut ocaziune de a se convinge de dispozițiunile amicale și pacifice ale acestuia față cu Englitera. Ne este dar permis a spera că influența dînsului ca vice-rege al Indiei va contribui la înlăturarea dificultăților, care s'ar pute ivi între ambele țări și că dînsul va sprijini pe guvernul rusesc în aspirațiunile sale, care tînd de a înlocui contrastul de mai înainte prin buna înțelegere și încrederea reciprocă spre binele atât al Engliterii cât si al Rusiei, în Asia ca și în Europa“.

Primarul din **capitala Belgiei**, într-o convorbire ce a avut cu un corespon-

dent al unui diar, a exprimat speranța că opoziția în contra legii scolare va reapuca earăși drumul legal, cel puțin capii partidului liberal lucrează în această direcțiune. Atențiunea publicului va fi acum absorbită de alegerile comunale și de aceea dînsul nu crede că ordinea va mai fi turburată. Întemplantu-se însă, ca în ziua publicării legii scolare să intervină trupele, dînsul se va retrage imediat. Este adevărat că guvernul are de gînd să iee măsuri militare, dar ordinea numai atunci va fi amenințată în mod serios, dacă guvernul va voi să restrîngă drepturile comunale, ceea ce este de temut.

Capii partidului conservator din **Englitera** încă nu se lasă mai pe jos ca liberalii: La 4 l. c. Sir Stafford Northcote, conducătorul conservatorilor din camera comunelor, a ținut un discurs în Edinburgh înaintea a vr'o 4000 de ascultători. Northcote luînd în apărare partidul conservator față cu atacurile din urmă ale lui Gladstone, ȳice că dacă bilul pentru noua împărțire a districtelor electorale s'ar fi prezentat odată cu bilul pentru reforma electorală și dacă sesiunea trecută s'ar fi consacrat cu totul acestor proiecte de legi, ar fi fost timp de ajuns spre a le discuta și rezolva pe amîndouă. După-ce critică apoi politica finanțiară a guvernului liberal, oratorul trece la politica externă și în special cu privire la cestiunea egipteană ȳice că actuala expedițiune pentru desîmpresurarea Chartumului s'ar fi putut încungiura printr'o acțiune înțeleaptă și energetică încă în primele stadii ale cestiunei. Cu privire la situațiunea actuală în Africa de sud Sir Stafford afirmă că Englitera suferă o umilință, pe care mai nainte nici un bărbat de stat englez n'ar fi suferit-o. Guvernul mai pretutindenea a pățit fiasco cu politica sa externă.

Cu privire la **rescoala din Sudan** eată ce se anunță din Cair cu data de 8 Septemvrie: Mudirul din Dongola a trimis o telegramă, prin care se vestese că Gordon pașa a bătut cu desăvîrșire în ziua de 12 Iulie pe emirul din Abukhanga precum și armata insurgenților ce venia din Cordofan. O altă luptă a avut loc la 18 August, în care insurgenții de asemenea au fost bătuți. Orașul Chartum acum este liber. Șeicul Sidi, fiul seu și aderenții sei au fost omorîți. Această scire despre învingerile lui Cordon este confirmată și printr'o scrisoare a lui Khatem Bey, care ține ocupat cu trupe egiptene orașul Halfayah. Capii tribului Șeikiș au declarat că se supun și au jurat pe Coran că nu vor mai da ascultare falsului profet.

Din Croația.

La 21 Septemvrie n. a fost afișată la Agram o ordonanță a magistratului orașului îndreptată în contra exceselor. Conform acestei ordonanțe timpul cât pot să fie localurile deschise e mărginit. Adunările, cântările demonstrative, atacurile la persoană și proprietate, fie prin faptă, fie prin cuvînt, răspîndirea de faime mincinoase, ațîțările la ură și dușmănie în contra persoanelor singuraticе, a claselor și a partidelor, sînt strîns oprite. Capilor de familie și posesorilor de ateliere li se comandă a nu concede membrilor familiei, servitorilor și lucrătorilor lor de a umbla pe strade seara după 8 oare și a închide porțile seara la 9 oare. Poliția e îndreptățită a face întrebuințare de armă în contra celor ce se opun. Excedenții sînt amenințați a fi expulși de pe te-

ritorul oraşului. La cas dacă exesele se vor repeţi, se vor lua şi alte măsuri excepţionale.

Comisarul guvernial şi miliţia recuierată în urma exceselor din Zengg au sosit acolo ieri d. a. Se iau măsurile cele mai aspre pentru susţinerea ordinii şi a liniştii.

Călătoria Banului a fost amânată; Banul a plecat la Pesta abia azi.

Fiindcă fostul president al dietei Krestici a declarat hotărât că va respinge ori şi ce realegere de president, se are în vedere alegerea de president a lui Mirco Hrvát. Deputaţi Fröhlich şi Ozsegovici, aleşi în Raven şi Ivan-Zelina, au abdis de mandatele lor pentru a face loc lui Derencin şi Voinovici.

Redactorul ziarului „Sloboda“ a renunţat de a apela în contra arestării. Astăzi trag la sorţi juraţi. Kraiac a declarat în vorbirea sa de apărare, că în articolul, pentru care e pus sub acuză, nu a trecut marginile îndreptăţite ale criticii, după cum se îndatinează aceea în Franca, Anglia şi Belgia.

Deschiderea seminarului tinerimei române gr-cat. dela gimnasiul din Blaj.

Dorinţa cea veche a clerului şi a poporului nostru, putem cu bucurie anunţa în numărul acesta, că este împlinită.

Seminarul tinerimei române gr-cat. dela gimnasiul din Blaj, care din graţia Escelenţei Sale Prea Sfinţitului Metropolit a fost început a se edifica încă în anul trecut, este deja ridicat. În fruntea lui deasupra porţii stă scris cu litere mari aurite: *Joannes Vancea, Metropolita, Scientiis et Pietati Juventutis Romanæ Graeco-Catholicae*. Literile aceste sunt din materie tare solidă, care va contrasta mult adversităţilor timpului. Însă credem, că inscripţiunea săpată în inimile şi sufletele Românilor va contrasta încă şi mai mult adversităţilor timpului şi putere pre lume nu o va pute sterge.

Duminecă în 31 August st. n. a. c. 1884 s'a şi sfinţit edificiul cel nou prin ieromonachul Damian Elia Domşa în prezenţa superiorităţii seminariale şi a altor oaspeţi din Blaj şi din afară, cari din întâmplare se aflau în Blaj cu pruncii lor aduşi la şcoală. În aceeaşi zi după amiaza a fost vizitaţiunea medicală a celor primiţi în seminar prin medicul archidiecezan spectatul domn Dr. Ioan Colcer, eară apoi seara au şi intrat elevii cei primiţi.

În anul acesta s'au primit în seminar 65 de inşi, dintre cari 4 pre spesele Escelenţei Sale Prea Sfinţitului Metropolit, eară ceialalţi pre spesele proprii pentru o remuneraţiune mică de 100 fl. v. a. pre an conform cercularului metropolitan emanat la 11 Iulie st. n. a. c. Nr. 2240. Dacă ar fi fost loc, atunci s'ar fi putut primi şi la 100 de elevi, de oare-ce tare mulţi au trebuit să fie respinşi, pentru-că au venit prea târziu, pre când locurile toate erau deja umplute. Concurenţii au fost din toate părţile locuite de Români, anume din Transilvania de prin toate ţinuturile, din Maramureş, Biharia şi Banat şi s'au şi primit de prin toate părţile. Asemenea au fost nu numai gr-cat. ci şi gr-or.

şi s'au şi primit din ambele confesiuni. Cu deosebire s'au bucurat de institutul acesta părinţi de aceea, cari au dorit, ca pruncii lor să înveţe limba română, aşa încât între elevi sunt şi de aceea, cari nu ştiu nimic româneşte, şi acum au să înceapă a vorbi limba maternă. Asemenea s'au primit de prin toate clasele gimnasiale aşa cât toate cele 8 clase sunt reprezentate. Din clasele normale nu s'au primit nici unul, deşi ar fi dorit mulţi părinţi. Aceasta pentru-că se nu fie prea mare deosebire între studiile şi ocupaţiunile elevilor institutului, prin ce s'ar împedea numai disciplina domestică.

De superiori în noul seminar sunt numiţi şi funcţionează deja ca atari dl Dr. Alexandru Grama ca conducător şi dl profesor Aureliu Florian ca prefect.

Întreţinerea elevilor, a superiorilor şi a personalului servitor este dată în arandă unui interprimător, care are să provadă tinerimea cu toate cele prescise în cercularul metropolitan amintit mai sus. Escelenţa Sa Prea Sfinţitul Metropolit voinde ca să întindă mână de ajutor la cât se va pute mai mulţi tineri, a binevoit a dispune, ca şi personalul servitor să stea din studenţi miseri şi lipsiţi total de mijloace, cari în seminar pentru serviciul prestat sunt provăduţi cu toate cele de lipsă. Singur personalul servitor în culină nu este din numărul studenţilor.

În 7 Septemvrie st. n. a. c. Escelenţa Sa Prea Sfinţitul Metropolit s'a îndurat prea graţios pentru întâia dată a cerceta institutul, când mergând în ambe salele de studiat ţinându-le o vorbire scurtă, acomodată şi părintească a conversat puţin cu afabilitatea-i cunoscută cu unul fie-care din elevi, informându-se despre locul, de unde sunt, despre condiţiunea părinţilor şi despre altele.

Tot Escelenţa Sa din al seu a provăduţ institutul cu toate supelectilele necesari, precum mese de scris, paturi, dulap pentru vestminte şi altele.

Altmintre toată organizaţiunea prezentă a seminarului este numai provisorie. Precum suntem informaţi Escelenţa Sa are de cuget a pune în vigoare în timpul cel mai scurt şi o fundaţiune, cât cei mai mulţi elevi se poată fi întreţinuţi gratis în institut. Se înţelege de sine, că de fundaţiunea aceasta nu se vor pute bucura decât tineri eminenţi şi miseri.

Astfel dorinţa cea veche a clerului şi a poporului nostru este deja împlinită. Urmează numai, ca din inimă să oftăm Escelenţei Sale viaţă îndelungată, sănătate şi puteri tinere, ca cu înţelepciunea şi zelul cunoscut să poată conduce noul institut aşa, cât şi fructele lui să fie binecuvântate, şi tinerimea ce se va cresce, să fie spre folosul bisericeii, naţiunii şi patriei noastre. „Foi'a basericăscă“.

Pecatele noastre.

Încă mai nainte de a fi apărut, „Tribuna“ a fost obiectul celor mai pripite atacuri din partea „Telegrafului român“. Se insinua că noul ziar va fi venit a combate pe Înalt Preasfinţia Sa Părintele Metropolit şi pe toţi cei ce nu sunt

amici ai întemeetorilor sei, că atitudinea lui politică va fi echivocă, chiar perfidă, că „Institutul tipografic“ are menirea de a ruina prin concurenţă aşezămintele lui Şaguna, într'un cuvânt, că „Tribuna“ este un lucru netrebnic, o calamitate publică.

La toate aceste am răspuns prin lucrarea noastră, şi treaba publicului e să judece, dacă i-am dat ori nu de ruşine pe bârfitori.

„Telegraful român“ ţinea însă cu ori-şi-ce preţ să între în polemică cu noi, şi săptămâni întregi toată sămănţa de vorbă 'şi-o ia din coloanele „Tribunei“, încât de sigur multora le va fi făcut impresiunea, că dacă n'ar exista „Tribuna“ „Telegraful român“ ar perî în lipsă de idei proprii.

În ajunul conferenţei naţionale şi în timpul alegerilor, susţinând, potrivit cu angajamentul ce am luat, programul stabilit la 1881, am combătut, se înţelege, programul conferenţei dela Budapesta. Şi fără ca să intrăm în discutarea acestui program, cel mai de căpetenie argument al nostru era, că nu e primit de Români şi că susţinătorii lui au pierdut, prin aceea că-l susţin, toată trecerea, sunt excomunicaţi de opinia publică română, politicesc impotenţi, că trebuie să se abată dela acest program şi să se apropie de noi, dacă vor să mai însemneze ceva în viaţa noastră politică.

Ne era indiferent, care anume sunt persoanele ce susţin programul dela Budapesta şi cu atât mai indiferent, dacă îl susţine ori nu şi „Telegraful român“; noi combăteam curentul, pe care îl credeam fals. Dar „Telegraful român“ se simţia chemat a-l susţine şi drept armă contra noastră a apucat frasa, că sădim vrajă între Români, că noi excomunicăm pe aceia, care nu împărtăşesc vederile noastre, şi timp îndelungat coloanele „Telegrafului român“ s'au umplut cu material tras din această frasă.

Noi am trecut însă înainte şi n'am crezut de cuviinţă să luăm notiţă despre supărările colegilor nostri dela „Telegraful român“.

Vedându-ne atât de indiferenţi, „Telegraful român“ a întors foia şi a început a ataca pe unii dintre întemeetorii „Tribunei“. Şi în adevăr faţă cu loviturile date amicilor nostri, am fost mai simţitori decât faţă cu cele ce fuseseră îndreptate direct contra noastră. Noi însă tot n'am intrat în polemică, fiindcă nu avem dreptul de a face aceasta. „Tribuna“ a fost întemeată de un grup de oameni şi e susţinută de publicul român nu pentru-ca prin ea câteva persoane să-şi facă treburile, ci pentru-ca să existe un organ menit a exprima fără de şovăire şi în mod genuin ceea ce sunt şi vor Români.

Sunt însă câteva zile, câţiva preoţi au stăruit să publicăm un articol, prin care exprimau indignaţiunea lor faţă cu insinuările răutăcioase ce credeau a le fi găsit într'un articol din „Telegraful român“ contra părintelui protopop Simeon Popescu şi contra proiectatei reuniuni preoţeşti. Eram datori să publicăm acest articol, fiindcă „Tribuna“ nu e a noastră, ci a publicului. Treaba „Telegrafului român“ era să combată ceea ce se dicea în el, ear treaba preoţilor cari s'au unit asupra lui să-şi susţină tesa, dacă cred, că se plă-

tesce osteneala de a intra în discuţiune cu „Telegraful român“.

În ziua, în care s'a publicat acest articol, primim din partea d-lui M. Voileanu următoarea adresă:

Domnule Director!

În n-rul 109 a. c. al ziarului D-Voastre cu subscrierea „Mai mulţi preoţi din tract“ a apărut o întipinare, care cu provocare la articolul „Uniformitatea în biserică“ din „Telegraful român“ n-rul 98 a. c. face din mine denunciant, şi mă pune pe o treaptă cu denuncianţii din ziarul „Pester Lloyd“.

Onestitatea cere, ca înainte de a arunca în faţa cuiva epitetul „denunciant“, să arăţi publicului în mod genuin fapta anti-naţională, ca el să judece în cunoştinţă de cauză.

Vă rog deci, Domnule Director, să binevoiţi a reproduce în numărul proxim al ziarului D-Voastre articolul citat din „Telegraful român“, ca lumea să poată judeca între mine şi „Mai mulţi preoţi din tract“.

Simţul de dreptate şi reputaţiunea de până acuma a D-Voastre mă dispensează dela provocarea la legea de presă.

Primiţi Domnule Director expresiunea afecţiunilor mele simpatice.

Si biu, 9 Septemvrie 1884.

Mateiu Voileanu,
redactor la „Telegr. român“.

N'am făcut, se înţelege, ceea ce ni se cere în această adresă, fiindcă n'avem dreptul de a o face. Coloanele „Tribunei“ sunt rezervate pentru lucruri, care nouă ne par mai importante. N'am publicat nici adresa, deoarece credem, că ea e compromiţătoare pentru cel ce a scris-o, şi n'avem nici un interes de a compromite pe un coleg, care — astăzi cel puţin — susţine principii apropiate de ale noastre. Singurul lucru ce puteam face era să le facem autorilor articolului împărtăşire despre adresa primită şi să le deschidem coloanele „Tribunei“, dacă vor să răspundă. Aceasta am şi făcut-o. „Telegraful român“ nu are însă răbdare să aştepte, ci publică în fruntea numărului dela 20/8 Septemvrie un lung articol scris în ton cu deservire personal contra Părintelui protopop Simeon Popescu şi contra directorului „Tribunei“. Subscrisul articolului, D-l Mateiu Voileanu, are bunăvoinţa de a sci, că anume Părintele protopop Simeon Popescu e autorul articolului publicat în „Tribuna“ şi cere dela directorul „Tribunei“ satisfacţie personală pentru cele cuprinse în el.

Răspunsul nostru nu poate să fie altul decât tăcerea.

Cât pentru Părintele protopop Simeon Popescu, D-sa e pe cât scim un om atât de ocupat, încât nu are timp să se intereseze de cele cuprinse în „Telegraful român“ şi să răspundă pentru articoli, despre care n'a avut nici o cunoştinţă mai nainte de a-i fi citit în tipar, ear cât pentru directorul „Tribunei“, el este servitorul opiniei publice şi nu are voie să se intereseze decât de acele lucruri, pe care publicul le crede importante. Şi credem, că publicul nostru e foarte indiferent faţă cu supărările „Telegrafului român“ şi ne-ar desaproba, dacă am începe polemică mai ales cu „Telegraful român“.

Acesta e cuvântul pentru care ne ocupăm astăzi cu „Telegraful român“.

Foiţa „Tribunei“.

Din literatura geografică a Transilvaniei.

(Înceiere.)

După Lebrecht ne putem face cam următoarea iconă despre popoarele mai însemnate ale Transilvaniei: poporul maghiar e nobil şi viteaz, el apără ţara cu arma, cel secuiesc este mai pre sus în nobleţe şi vitejie şi decât Maghiarii, căci Secuii „posed toate virtuţile Maghiarilor dar le lipsesc multe defecte ale aceloră“ (p. 45); poporul săsesc contribuie prin muncă şi economie la binele şi prosperarea patriei, dintre cele suferite Armeanul şi Grecul sunt spre folosul ţerei prin negoţ, căci ei sunt măsura vieţii şi vigoarei societăţii ardeleni, cum este pulsul măsură vieţii şi vigoarei corpului omensc.

Nu mai Ţiganii şi Români sunt naţiuni ticăloase şi netrebnice. Numai ei nu aduc nici un folos şi bine ţerei. Dar Ţiganii cel puţin nu sunt oameni periculoşi, pe când Români sunt o adevărată calamitate pentru ţara în care trăiesc. Poporul român este, după cum ne spune Lebrecht, corupt, aplicat spre plăceri şi excese bestiale, beţiv, răsbunător, leneş şi tâlhăros, ignorant şi incapabil de cultură mai înaltă, până

şi muma natură s'a arătat aşa de măşteră faţă de el, încât structura corpului lui încă este o monstruositate, căci eată ce dice la p. 86: „sunt mulţi între ei, cari afară de figura omenească, abia posed ceva omensc; chiar şi aceasta este desfigurată prin guşe şi alte scăderi şi defecte ale naturei“ (Naturfehler). Portul Românilor este urât, vestimintele murdare, jocul lărmuitor şi sâlbatec (p. 91); ear încât pentru însuşirile lor răsboinice, ei sunt răi ostaşi, nededaţi la ordine, aşa, că după cum susţine autorul, numai cu greutate ne mai pomenită s'au putut disciplina regimentele de graniţă române, înstitute sub împărăteasa Maria Teresia. Nimic bun, nimic nobil, nimic de lăudat la acest popor ticălos şi prăpădit!

Precum vedem, autorul merge până la extrem, şi prin aceasta se poate deduce indirect parţialitatea şi preocupăţiunea lui, căci nu există popor pe faţa pământului, care se nu aibă unele trăsături bune şi nobile, unele virtuţi în caracterul sau naţional.

Dar parţialitatea şi preocupăţiunea lui o putem documenta şi direct, cu doveşile cele mai sigure, împrumutate din înseşi operele sale. Dându-şi el ici coala părerea asupra unor stări şi lucruri, şi scapă pe neobservate unele expresiuni, din cari se vede de-o parte ura sa faţă de noi,

ear de altă parte părtinirea, cu care scrie despre naţiunile privilegiate. Din aceste vom cita puţine exemple.

În opul seu analizat mai sus, cu titlul „Versuch einer Erdbeschr. des Grossfürstenthums Siebenbürgen“, în ed. I, la Apoldul-mic scrie astfel: „Kleinpolden, Kis-Apolda, Apolda-mikă (?), ar fi asemenea frumos (ca Apoldul-mare) sau doară după poziţia sa liberă lungă şosea, mult mai frumos, dacă locuitorii lui n'ar fi Valachi, cari de altcum sunt lucrători şi harnici...“

Aşadar Apoldul-mic nu poate fi frumos, numai din cauză, că este locuit de Români! De altă parte în 1789 ne spune despre Români din Apold, că sunt lucrători şi harnici, ear în 1792 susţine despre toţi Români, că sunt leneşi, căci „ei trăiesc partea cea mai mare trădăvind ca ciobani, sau ca căreuşii!“

Tot în acest op la p. 178 ne spune, că Secuii din Csik s'au opus în anul 1764 cu puterea la introducţiunea instituţiei militare. Tot în acest timp s'au înfiinţat şi regimentele de graniţă române, şi încât scim, Români nu s'au opus cu forţa introducerii militarismului. Dar cu toate acestea, în urmă în opul etnografic, Secuii sunt lăudaţi până în cer pentru vitejia şi iubirea lor de arme, ear Români sunt răi ostaşi şi nedisciplinabili!

Mai departe în opul etnografic, ce-l analizăm la descrierea Maghiarilor, p. 37, aflăm ca încheiere următorul pasagi: „pentru aceasta eu nu pot să mă înduplec a crede, că un popor atât de nobil, care altcum posedă atâta bunăta de inimă, va lua în nume de rău, dacă cineva în portretul seu fidel, află şi câteva pete“ *). Dacă autorul îşi cere scuse pentru acele puţine defecte naţionale maghiare, ce le amintesc fugitiv, câte a trebuit să retacă de frică, ca să nu atragă asupra sa mânia „nobilului popor!“

În sfârşit abia la un deceniu o altă carte etnografică a Transilvaniei, cu titlul: Versuch über das Siebenbürgischer Kostum, Hermannstadt, 1807 scrisă de un anonim cu mai multă iubire de adevăr, deşi nu fără unele greseli, constată preocupăţiunea lui Lebrecht, faţă de noi. Eată ce dice autorul anonim în broş. II, a acestei opere, p. 17 referitor la cestiunea aceasta: „unii scriitori aşadară, cuprinşi de prejudeţi, cum este d. e. autorul oporului: über den National Charakter der in Siebenbürgen befindlichen Nationen, cu nedrept

*) Ich kann mich daher nicht überreden zu glauben, dass ein so edles Volk, das sonst so viele Herzensgüte besitzt, übel nehmen wird, wenn man in seiner getreuen Zeichnung auch einigen Schatten antrifft. p. 37.

Dăm expresiune sentimentului public român, când punem întrebarea: Ce reprezintă astăzi „Telegraful român”? cu cine am discuta, când am sta de vorbă cu el? cine ia răspunderea pentru cele ce se dic în el și se fac printr'însul? „Telegraful român” a fost întemeiat de Metropolitul Șaguna drept organ menit a susține cauza poporului român.

Cine ia răspunderea că e bine susținută așa, cum o susține acum?

Congresul? — Nu!

Sinodul? — Nu!

Consistorul? — Nu!

Înalt Preasfinția Sa Părintele Metropolit?

Nu ne încumetăm a presupune despre capul nostru bisericesc, că aprobă cele ce se dic în „Telegraful român” și ia răspunderea pentru cele ce se fac printr'însul.

Atunci cine ne grăiesce prin coloanele acestei foi?

Am dori să o scim aceasta, pentru-ca să putem încredința pe publicul nostru, că nu e nici „Telegraful român” o gospodărie fără de stăpân, un porto-franc literar.

Cronică.

Maiestatea Sa Împăratul a sosit ieri după amiazi dela Arlberg în Viena de unde a și plecat la Gödöllő unde a sosit în aceeași zi la 9 oare seara. Părechia princiară de coroană va sosi la Sinaia la 25 n. l. c. și va petrece acolo două zile, după aceea va pleca la Gurghiu la vânătoare de urși. Aci va petrece părechia princiară 10 zile și la reîntoarcere se va opri pentru timp scurt la Gödöllő. Se dice că pe la mijlocul lui Octomvrie va merge la Berlin de unde va pleca cu curtea germană la Ost-Friesland pentru vânătoare.

Călătoria moștenitorului de tron la Gurghiu. Se comunică din Mureș-Oșorheiu, că principele de coroană Rudolf va sosi în 29 n. l. c. acolo, de unde va călători mai departe cu un equipagiu de gală al contelui Samoil Teleki la Gurghiu. În aceeași zi la oarele 5 d. a. va primi principele de coroană în Gurghiu oaspeții sei. La 6 oare d. a. va fi dineu. Suita moștenitorului de tron va sosi la Gurghiu mai înainte cu câteva zile. Pentru vânătoarea de curte din Gurghiu s'au și făcut pregătirile tocmindu-se toate căile. Vânătorul sălbătâcime se va începe la 30 Septemvrie n.

O arestare senzațională. Diarul „Pressburger Zeitung” comunică următoarele: „Cristof de Bezeredy, fost comite suprem al comitatului Vesperim, a fost arestat la Papa de către subjelele reg. de aci în urma recerărei procurorului de stat din Pojon. Bezeredy a fost condus de o exortă de gendarmi în prisoarea din Pojon. Dînsul a fost condamnat de către tribunalul din Pojon la închisoare de doi ani pentru înșelățiune sevîrșită în anul 1879. În contra acestei judecăți Bezeredy a apelat și până la rezolvarea apelațiunei a fost pus pe pecior liber. În acest timp forul al treile a rezolvat apelațiunea aprobând judecata tribunalului, deoarece-înșe Bezeredy a dispărut fără de a se fi cîștit locul unde se susține, dînsul a fost carentat amânându-se publicarea judecății până-ce va fi prins. Bezeredy a fost prins la Papa și în zilele aceste i se va publica și judecata. Cu aceasta se va temina o afacere senzațională”.

au prezentat pe Români, aproape de o stîrpitură a naturii” *).

Prin aceste exemple, credem că am dovedit îndestul parțialitatea și preocupățiunea lui Lebrecht față de noi. Prin aceasta opul își perde valoarea generală. El însă este însemnat în literatura geografică a Transilvaniei prin un element nou, ce introduce în etnografie. Etnografii transilvani de mai înainte, cum am văzut și în opul lui Tröster din 1666**), se ocupau mai cu seamă cu manifestările externe (port, joc, datine, etc.) ale popoarelor. Lebrecht în opul seu face un pas înainte pe terenul etnografiei noastre, punînd pond în mod sistematic pe însușirile sufletești, pe virtuți, pe patime și pasiuni și prezentînd celelalte manifestări ca efluxul acestora, cari sînt în legătură una cu alta și se caracterizează reciproc.

Opul din cestiune așadar din considerarea ultimă are valoare, dar numai valoare relativă.

Turda, Septemvrie 1884.

Silvestru Moldovan.

*) Mit Unrecht haben daher manche Schriftsteller, wie z. B. der Verfasser des Werckens: „Ueber der National Charakter der in Siebenbürgen befindlichen Nationen“ durch Vorurtheile verleitet, den Walachen beinahe als einen Auswurf der Natur charakterisirt. Versuch über das Sieb. Kostum, II. Heft. Hermannstadt 1807. p. 17.

**) Vezi foisoara „Tribunei”, anul I nr. 55—59.

Teatru maghiar. Reprezentațiunile din urmă, cea de Sămbătă și mai ales cea de Duminică, „Czigány Panna”, au fost bine reușite. Și această dată tot dșoara Rosa Várady a făcut cea mai viuă impresiune asupra publicului. Rolul țigancei l'a jucat dșoara Ibolyka Várady cu destul talent. Aplaudați au mai fost dl Leövey ca corțes și călugărul plin de haz.

Astăzi se va reprezenta piesa „Aszalay Uram leányai”, ear Joi „Csécső Pasma”.

Regele și Regina Italiei, după cum i se comunică la „Pol. Lorr.” vor merge în luna Noemvrie la Neapole unde vor rămâne câteva zile.

Papa și cholera din Italia. Diarele catolice, cari apar în Roma, publică o scrisoare a Papei cu datul de 10 Septemvrie n. adresată cardinalului secretar de stat Iacobini. În scrisoare dice că se roagă lui D-șeu ca să scutească Roma de cholera și apoi continuă:

„Dar din nefericire pentru număroasele nedreptăți cari există, pentru mânia dreptății ddeesci și avînd în vedere apropierea locurilor cercate de cholera, sîntem îngrijiiți pentru cetatea noastră, pre care o iubim cu deosebire. Deci nu ne este iertat a sta indiferenți în fața acestui pericol. Ne adresăm prin urmare cu această scrisoare către D-Ta, pentru a-ți descoperi intențiunile noastre, referitoare la aceasta și pentru a-ți concredere îngrijirea de a le duce în deplinire. Noi scim că s'au luat multe măsuri cu un zel laudabil și cu o precauțiune înțeleaptă din partea aceloră, cari conduc afacerile publice, ca cetatea să nu fie surprinsă de epidemie. Dar și noi am decis, conduși de dorința de a fi întru ajutor, a deschide și a întocmi un spital mare, pe care s'e-l susținem din cheltuiiala proprie și adică în apropierea Vaticanului fiind-că astfel ne va fi îndemănă a merge înșine pentru a cerceta pe bolnavi și a-i întări. Acest spital va fi destinat cu preferință pentru părțile de oraș din apropierea noastră Borgo și Trastevere.” Papa comunică apoi în această scrisoare dispozițiunile mai de aproape, dispune asupra personalului sanitar și asupra conducerii și apoi continuă: „Cu toate că poziția noastră prezentă e grea, destinăm totuși pentru acest scop basați pe providența ddească și mariniția lunei catolice, un milion. Ferească D-șeu, dar dacă epidemia va lua un caracter mai acut, ne rezervăm dreptul de a dispune după putință și oportunitate și de palatul nostru pontifical și de Lateran.”

Anunțiu.

Pl. tit. colectanți sînt rugați să binevoiască a trimite obiectele menite pentru loteria arangiată de către „Reuniunea femeilor române din Sibiu” până la termenul defipt pe 27 Septemvrie, ca să ne putem orienta în privința pașilor ulteriori.

Sibiu, 22 Septemvrie 1884.

Comitetul.

Varietăți.

(Date cronologice.) Englezul Iames Pearson, membru al societății astronomice din Londra a cercat a dovedi că în computarea anilor luând de pornire anul 753 dela fundarea Romei e o greșeală de trei ani. Eusebiu dice că Christos s'a născut în al 42-lea an al domniei împăratului August, și că această domnie s'a început în a. 709 dela fundarea Romei, prin urmare Christos s'a născut la an. 750 dela fundarea Romei. Sântul Luca scrie în anul al 15 al domniei lui Tiberiu că Christos a fost cam de 30 ani. Tiberiu s'a suit pe tronul Romei la an. 767. Dacă adaugem 14 la 767 și subtragem 31 căpătăm earăși anul 750. Iames Pearson mai aduce câteva date, cari dau același rezultat. În secolul al 6-lea a trăit un călugăr numit Dionisiu cel mic, care tot pe basa unui calcul analog dă ca an al născerei lui Christos an. 753 și acesta a fost începutul călindarului nostru creștin. Cercetările mai nouă dovedesc contrarul, că Christos s'a născut către finea anului 750 dela fundarea Romei, adică 3 ani mai tîrziu decît arată calculul creștin adoptat în secolul al 6-lea. Noi avem așadar anul 1887 dela născerea lui Christos ear nu 1884. Astfel ar fi de rectificat călindarul.

(O invențiune periculoasă.) Cetim în „Curierul Statelor-Unite”: Profesorul Tuck din San-Francisco a inventat și a construit la New-York, în usina Delmater, un nou vas-torpilă supt-marin, cu care, după convingerea distinsului profesor, o flotă întreagă poate fi repede sfărîmată.

Experiența s'a făcut acum câteva zile, și o miie de curioși erau adunați pe malul riului de Nord, unde se afla îngrozitorul vas. El are o lungime de 30 picioare și o lărgime de șese picioare și o adîncime de șese-spre-dece picioare. Este cu totul acoperit și are forma unei țigări.

În mijlocul punții se află o gaură de patru picioare separată de interiorul vasului. Această gaură este postul unui pilot, care trebuie să fie

îmbrăcat cu un costum de cufundător și să respire prin nisce tuburi de cauciuc, comunicînd cu o cameră cu aer comprimat; unde este loc pentru câte-va persoane. Puterea motrice este dată de electricitate.

Experiența a început la 4 oare și 30 minute. Profesorul Tuck și electricianul Frederick au luat loc în camera cu aer comprimat; și un compositor, John Rich, a avut curagiul să primească periculoasa funcțiune de pilot.

Deși inventatorul a avut toată încrederea în isbîndă, a avut precauțiunea să lege cu funii, de dock, vasul seu torpilă. Totul fiind gata, s'au pus greutatea de fer pe vas, care a intrat în apă până la dece picioare, și privitorii au așteptat rezultatul cu grije.

După o jumătate de minut număroase vîrtejuri de apă se ridicară la suprafață și toată lumea ridicînd mâinile în sus fu cuprinsă de spaimă.

Pilotul improvisat a fost dărit în fundul celulei sale într-o pozițiune cu adevărat critică. Doi oameni au sărit pe bord și i-au scos casca. Bietul Rich avea fața unui mort.

Invențiunea profesorului Tuck a făcut un fiasco complet.

(O singură excepțiune.) Teatralistul Foote călătorind prin Anglitera vestică a prîndit în o ospetărie din un orașel. Când a venit birtașul s'e-i facă socoteala îl întrebă pe Foote dacă i-au plăcut mîncările. „Am prîndit ca nime altul în toată Anglia” răspuse Foote. — „Afară de primarul” îi dîse birtașul. — „Nu excepționez pe nime”. — „Trebuie să excepționezi pe primarul”. — „Nici chiar pe primarul” răspuse Foote serios. Se iscă ceartă serioasă și birtașul care era și polițist îl conduse pe teatralist la primărie. „Domnule Foote”, dîse primarul, „trebuie să sci că din vremei bătrîne e datina în orașelul nostru a excepționa totdeauna pe primarul și ca să nu-ți uiți de aceasta, vei plăti ca pedeapsă un șiling sau vei fi închis cinci oare, poți să alegi una din două”. Foote plăti pedeapsa în bani și când eși din sală dîse: „În viața mea n'am întâlnit măgar mai mare ca pe acest birtaș — o singură excepțiune, pe dl primar”.

Lista obiectelor dăruite pentru loteria în folosul scoalei de fete a reuniunii femeilor române din Sibiu.

(Continuare).

110. Escelența sa d-na Bar. Elena Pop, și dșoara Elena Baronesa Pop, 2 vase de flori.

111. Ilustritatea sa doamna Aurelia de Jurca n. bar. Pop, 1 service de bere pentru 6 persoane cu tavă.

112. Dșoara Alecsandrina bar. Pop, 1 acoperitor de tavă brodat.

113. Dșoara Maria Mihaly de Apșa, 1 covor țărănesc marfă proprie.

114. Dl Ioan Fane preot, 2 sfeșnice oxidate pentru piano.

115. D-na Eufemia de Horvath, 1 țiitor de ștergar sculptat și brodat.

116. D-na Iosefina Răducui, 1 mapă de părete brodată și sculptată.

117. Dșoara Elena Tipeiu colectantă, 1 parfumeur-comode, 1 guler de dantelă.

118. Dșoara Virgilia Tipeiu, 1 porte-brose brodat.

119. D-na Ana Cibiș, 1 crătință țesută din lână cu fir, și 1 servet țesătură națională.

120. D-na Elisabeta Stoicuța, 1 ștergar țesătură proprie.

121. Dșoara Eleonora Stoicuța, 1 șorț țărănesc.

122. D-na Luisa C. Bugarski, 2 lampe de bronce.

123. Dșoara Elena Radulescu colectantă, 1 zavelca de catifea roșie lucrată cu fir și fluturi.

124. D-na Paulina Radulescu, 6 linguri de argint pentru cafea.

125. D-na Rosa Hațeg, 1 opreg și o crătință din satul Belinț țesătură în lână și fir.

126. D-na Sofia Simionescu, 1 covor de părete brodat.

127. D-na Sofia Vlad Rădulescu, cîntecul ciobanului 2 exemplară.

128. D-na Charlotta Popoviciu, 1 perină de canapea lucrată în mătase.

129. D-na Sofia Rezei, 1 inel de aur.

130. D-na Cornelia Bredicean, 1 opreg și crătință din satul Belinț țesătură în lână și fir.

131. D-ne Persida Ignea, 1 garnitură de dantele pentru pat croșetată.

132. D-na Elena Franț, 1 covor de masă croșetat.

133. D-na Ecaterina Huban, 1 corfă de lucru cu aplicațiune.

134. D-na Elena Moldovan, 1 tasă pentru bilete.

135. Dșoara Cornelia Ianculescu, 1 perină de canapea brodată în mătase.

136. Dșoara Rosalia Pêrvu, 1 tasă compusă din mosaic de pădure.

137. Dl Stefan Perian, 1 desemn efeptuit în craion.

138. Dșoara Elisa Andreioici colectantă, 1 țiitor de juvaere.

139. D-na Cornelia Stancoviciu, 1 acoperitor de tasă cu aplicațiune.

140. D-na Maria Buru, 2 acoperitoare de tase croșetate.

141. D-na Cristina Poșta, 1 țiitor de sugări.

142. D-na Maria Corescu, 3 făruri de sticlă pentru desert.

143. Domnișoara Elisa Doda, 1 ținător de juvaere.

144. Dșoara Elena Stancoviciu, 1 acoperitor de tasă.

145. Dșoara Elena Zunia, 1 tasă de lampă din iască.

146. Domnișoara Maria Zunia, 2 sticle cu parfum.

147. Dșoara Sofia Jivan, 1 ținător de orologiu;

148. Dșoara Iosefina Popoviciu, 1 corfiță de apă pentru bilete;

149. Dșoara Ilona Szabo, 1 cadru de portret;

150. Dl Ernest de Kimakovich, 1 album de peluche verde;

151. Dșoara Delia Marienescu, un guler și manșete împletite;

152. D-na Ana Marienescu, 1 corfiță de argint pentru bilete;

153. Dșoara Emilia Hățegan, 1 pânzătură pentru mesuță brodată;

154. Dl Ioan Traugott Hamrodi, 1 covor pentru masă.

(Va urma).

Posta ultimă.

Budapesta, 22 Septemvrie n. La 24 Septemvrie n. se va ține o conferență comună de ministri. Astăzi au sosit aci ministrul de externe contele Kalnoky și ministrul de război contele Bylandt-Rheidt. Mîne vor sosi ministrul comun de finanțe Kallay și ministrii Taaffe și Dunajevsky.

Berlin, 22 Septemvrie n. Principele Bismarck a plecat la Friedrichsruhe.

Colonia, 22 Septemvrie n. Împăratul a trecut astăzi în revistă călare la Enskirchen corpul al 8-lea de armată și a condus înaintea împărătesei între strigătele entusiastice a regimentelor pe grenadirii de gardă ai reginei și pe husarii regesci.

Roma, 22 Septemvrie n. În provinciile infectate au fost ieri 442 casuri de îmbolnăvire și 233 casuri de moarte de cholera.

Viena, 22 Septemvrie n. La bursa de aci s'a lăsat vestea, că împăratul Germaniei a pătî o nenorocire.

Bruxella 22 Septemvrie n. „Moniteur de Bruxelles” publică astăzi noua lege scolară aprobată de Regele pe lîngă regulamentul de punere în aplicație.

Serviciul telegrafic

al

„TRIBUNEI”.

Budapesta, 23 Septemvrie n. Maiestatea Sa a sosit ieri seara la oarele 9 și 45 min. la Gödöllő; a fost primit de autoritățile locale și salutat cu căldură de publicul asistent.

Budapesta, 23 Septemvrie n. Regele Milan al Sârbiei, sosind din Gleichenberg la Muraszombat spre a visita expoziția de vite și cai de rasă, deschisă ieri, s'a dus aci dimineață la vânătoare de iepuri însoțit de contele Géza Wachtel și după aceea s'a reîntors cu trăsura la Gleichenberg. Expoziția a succes cît se poate de bine; au fost 260 cai de rasă și 245 de vite. După împărțirea premiilor și după discursul de închidere rostit de către președintele expoziției s'a închis expoziția.

Neapole, 23 Septemvrie n. De alaltăieri până ieri s'au bolnăvit 241 de cholera și au murit 114.

Bruxelles, 23 Septemvrie n. Astăzi seară ferberea a fost ce-i drept mare, dar ordinea n'a fost turburată. Cetele de oameni, care cutreerău stradele strigînd și cîntînd, au fost împrăstiate de către poliție fără multă greutate.

Director: **Ioan Slavici.**

Redactor responsabil: **Cornel Pop Păcurar.**

Sciri economice.

Treieratul grânelor, secărelor și orșelor e aproape sfârșit în toată țara; puțini sateni mai au de băgat în arie. Meiul, care a rodit bine anul acesta, e mai tot cosit și fiindcă are oarecare căutare, se treieră de mai toți sătenii. Porumburile târziu stau necoapte și dacă va căde bruma, în curând multe se vor strica. Timpul e înaintat și plugarul român, după ce și-a ales și pus la adăpost recolta produselor păioase, ce a putut aduna, a început a semăna, aducându-și aminte de vechea povară strămoșască: „Semănăturile de toamnă trebuie făcute între Sfintele Marii.”

Cum a fost recolta, anul acesta, în toată lumea, ne spun diferitele diare speciale. Vom resuma numai că: Austro-Ungaria a avut un spor la toate cerealele; în Serbia de asemenea, în general recolta a fost excelentă; în Germania, Prusia, Danemarca, Suedia, Norvegia, recolta n'a fost rea. În Anglia de mult nu s'a vădit o așa de bună recoltă. În Olanda producția e mijlocie. În Franța s'au făcut mai multe bucate ca anul trecut. În Elveția grâul e foarte frumos. În Italia nu prea de frunte. Egiptul a produs mai mult ca anul trecut. Indele vor exporta tot multe cereale. În Statele-Unite ale Americii recolta a fost abundentă precum în general a fost în toată lumea. Din această pricină prețul cerealelor e scăzut. Țările ce n'au de ajuns cu cât produc ele înseși, au cu înlesnire de unde se aprovizionează. Recolta în România a fost bună și rea. Rea în părțile mai de câmp ale țerei, în județele Ialomița, Vlasca, Teleorman, Dâmbovița, parte din județul Râmnic-Sarat Prostisoara în părțile dela vest de Olt și Sud-vestul Moldovei împreună cu județul Covurlui. În celelalte părți ale Munteniei și la Nordul și Vestul Moldovei, prin unele localități, s'au făcut bucate ca în anii cei mai buni și prin celelalte s'a adunat în de ajuns. În general însă recolta din cele alte țări a fost mai bună ca a noastră. În unele părți ale câmpiilor din România a fost așa de rea, încât nici nu s'a mai secerat holdele. În comunele Jirlău, Sl. Galben și altele din vecinătatea acestor moșii, din Râmnicul-Sarat recolta a fost stricată aproape cu deservire și locuitorii n'au scos nici semința. Dacă grânele, secărelor și orșele au fost „sub mijlociu” în toată țara, nici porumburile nu sunt prea bune. În Oltenia ploile și recolta le țin în loc și nu prea e nădejde a avea vreme să se coacă. În Covurlui deși porumbul legase bine, dar s'a vesteșit cu știuleți cu totul. În județul Râmnicul-Sarat porumburile timpurii, cinquantinul, care se coace mai de vreme deși n'au legat toți știuleții din pricina verii, și a secetei, dar e aproape copt în părțile mai de

câmp. Porumbul obicnuit, pe care sătenii îl cultivă cu deosebire, deși îl vedei foios, vesel și plin de știuleți, a băgat puține boabe și acestea cu greu se vor coace pe aceste vremuri friguroase, fiind în mare parte încă în lapte. Din pricină că astă eamnă nu prea a cădut zăpadă și nici primăvara și vara, în general n'a plouat în deajuns, pământul nefind ud în deajuns, a fost tare și puține ogoare s'au putut face. Arăturile chiar pe alocurea se ved foarte bulgăroase. Semănăturile de toamnă, însă au început a se face de vr'o două săptămâni.

„Gazeta Sateanului.”

Piața din Brașov, 19 Septembrie. Grâul hectolitru fl. 5.60, grâul mestecat fl. 4.—, secăra fl. 3.20, orș fl. 3.40, ovș fl. 2.—, cucuruzul fl. 4.60, mlaiaul fl. 5.20, mazerea fl. 7.—, lința fl. 8.—, fasolea fl. 6.—, crumpele fl. —.90, carnea de vită p. Kilo 48 cr., carnea de porc 52 cr., carnea de berbec 28 cr.

Cursul la bursa de mărfuri în Budapesta

dela 22 Septembrie st. n.

Grâu (din Banat): 72—75 Kilo fl. —.— până —.—
76—81 Kilo fl. 7.70 până 8.20, (lungă Tisza) 72—75 Kilo fl. —.— până —.—, 76—81 Kilo fl. 7.60 până 8.20, (de Pesta) 72—75 Kilo fl. —.— până —.—, 76—81 Kilo fl. 7.60 până 8.10, (de Alba-Regală) 72—75 Kilo fl. —.— până —.—, 76—81 Kilo fl. 7.75 până 8.25, (de Bacskă) 72—75 Kilo fl. —.— până —.—, 76—81 Kilo fl. —.— până —.—, (din Ungaria de nord) 72—75 Kilo fl. —.— până —.—, 76—81 Kilo fl. 7.40 până 8.90.

Secăra (ungurească) 70—72 Kilo fl. 6.80 până 7.05.
Orș (nutreț): 60—62 Kilo fl. 6.— până 6.35; (de berărie) 62—64 Kilo fl. 7.— până 9.60.

Ovș (ungurese) 37—40 Kilo fl. 5.95 până 6.30.
Cucuruz (de Banat): dela fl. 6.35 până 6.40; de alt soi fl. 6.30 până 6.35.

Rapița fl. 11.— până 12.—; de Banat fl. 10.4/5 până 11.1/5.

Mlaia (ungurese): fl. 11.20 până —.—.

Timpul de furnisare.

Grâu (primăvară) 75 Kilo fl. 8.45 până 8.47 (per Septembrie—Octombrie) Kilo fl. 7.78 până 8.—.

Secăra (primăvară) 69/10 Kilo fl. 5.63 până 5.65.

Cucuruz (Maiu—Iunie) fl. 5.63 până 5.65.

Rapița (August—Septembrie) fl. 11.75 până 12.75.

Spirt (brut) 100 L. fl. 27.25 până 27.75

Bursa de București.

Cota oficială dela 21 Septembrie st. n. 1884.

Renta amort. (5%)	Cump.	95.50	vend.	95.50
Rur. conv. (6%)	—	96.50	—	97.50
Act. de asig. Dacia-Rom.	—	—	—	367.—
Impr. oraș. București	—	—	—	—
Banca națională a României	—	—	—	—
Credit mob. rom.	—	207.—	—	—
Act. de asig. Națională	—	247 1/2	—	—
Act. de asig. Națională (5%)	—	91.50	—	87.50
Societ. const.	—	283 1/2	—	284.—
Schimb 4 luni	—	—	—	—
Aur.	—	5.75	—	—

Bursa de Viena

din 22 Septembrie st. n. 1884.

Renta de aur ung. 6%	122.85
„ „ 4%	93.—
„ „ hârtie 5%	88.85
Imprumutul căilor ferate ung.	142.30
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (1-a emisiune)	95.80
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (2-a emisiune)	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (3-a emisiune)	102.20
Bonuri rurale ung.	100.70
„ „ cu cl. de sortare	100.50
„ „ bânățene-timșene	100.25
„ „ cu cl. de sortare	100.25
„ „ transilvane	100.40
„ „ croato-slavone	100.—
Despăgubire pentru dijma ung. de vin	98.90
Imprumut cu premiu ung.	114.40
Losuri pentru regularea Tisei și Segedin	115.75
Renta de hârtie austriacă	80.80
„ „ aur austriacă	81.90
„ „ argint austriacă	104.60
Losurile austr. din 1860	134.70
Acțiunile băncii austro-ungare	850.—
„ „ de credit ung.	294.—
„ „ „ austr.	294.60
Argintul	—
Galbeni împărătești	5.77
Napoleon-d'or	9.67 1/2
Mărci 100 imp. germane	59.65
Londra 10 Livres sterline	121.65

Bursa de Budapesta

din 22 Septembrie st. n. 1884.

Renta de aur ung. 6%	122.50
„ „ 4%	92.85
„ „ hârtie 5%	88.75
Imprumutul căilor ferate ung.	142.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (1-a emisiune)	95.75
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (2-a emisiune)	118.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (3-a emisiune)	101.75
Bonuri rurale ung.	100.50
„ „ cu cl. de sortare	100.—
„ „ bânățene-timșene	100.—
„ „ cu cl. de sortare	100.25
„ „ transilvane	100.50
„ „ croato-slavone	100.—
Despăgubire pentru dijma ung. de vin	99.—
Imprumut cu premiu ung.	114.25
Losuri pentru regularea Tisei și Segedin	115.25
Renta de hârtie austriacă	80.80
„ „ aur austriacă	81.75
„ „ argint austriacă	104.75
Losurile austr. din 1860	134.—
Acțiunile băncii austro-ungare	850.—
„ „ de credit ung.	295.25
„ „ „ austr.	296.60
Argintul	—
Scrisuri fonciari a le institut. de cred. și ec. „Albina“	101.50
Galbeni împărătești	5.75
Napoleon-d'or	9.68
Mărci 100 imp. germane	59.65
Londra 10 Livres sterline	121.70

Concurs.

Devenind vacante următoarele știpendii și anume:

- Cel de 100 fl. v. a. pe an pentru studenți la scoale comerciale din patrie;
 - Cel de 50 fl. v. a. din fundațiunea „Dobâca” pentru gimnasti; născuți din comitatul de odinioară al Dobăcei;
 - Cel de 20 fl. v. a. din fundațiunea „E. D. Bașota” pentru gimnasti; cu preferența celor din Munții apuseni sau din fostul district al Năsăudului;
 - Cel de 60 fl. din fundațiunea „Galiliană” pentru gimnasti.
- Mai departe fiind a se conferi de nou
- Un știpendiu de 50 fl. din fundațiunea „fraților (Radu și George) Riurianu” pentru studenți dela scoale medii.
 - 2 ajutoare à 20 fl. pe an din fundațiunea „Tofaleană” pentru meseriași; cu preferență pentru descendenții din vr'o familie a fostei comune „Tofalău”, se escrie prin aceasta concurs pentru conferirea lor.

Cereri au se fie prezentate subsemnatului comitet până la 20 Octomvrie st. n. a. e. însoțite pentru știpendiile de sub a—e de următoarele documente:

- Atestat de botez.
- Atestat școlastic de pe semestrul II-lea al anului școlastic precedent.
- Atestat de frecventare din anul școlastic curent.
- Atestat de sărăcie, eventual de stare orfană, dela primăria comunală, vidimat de oficiul pretorial.
- Declarațiunea că nu capătă din alt loc vre un știpendiu.

Ear la cele de sub f) pe lângă atestat de botez, atestat școlastic de cel puțin a 4-a clasă elementară și atestat de sărăcie și contract încheiat cu maiestrul la care se află în învățătură.

Din ședința comitetului „Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român”, ținută la Sibiu în 3 Septembrie n. 1884.

Iacobu Bologna,
v.-pres.

G. Baritiu,
secretar.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u.

Budapesta—Predeal					Predeal—Budapesta					Budapesta—Arad—Teiuș					Teiuș—Arad—Budapesta					Copșa mică—Sibiu				
	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus		Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane		Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane				
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00	București	7.15	—	—	—	Viena	8.25	8.35	Teiuș	2.39	9.50	8.20	Copșa mică	11.10	2.20	6.41	3.20			
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47	Predeal	1.09	—	—	9.50	Budapesta	8.00	6.55	Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10	Șeica mare	11.40	2.56	7.11	3.50			
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36	Timiș	1.33	—	—	10.15	Szolnok	11.14	12.28	Vințul de jos	4.04	11.09	—	Loamneș	12.23	3.45	7.54	4.33			
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09	Brașov	2.06	—	—	10.50	Arad	3.35	5.30	Șibot	4.35	11.43	—	Oena	12.57	4.25	8.25	5.04			
Oradia mare	4.11	5.13	3.20	—	Feldioara	2.16	6.30	5.45	—	Glogovaț	4.00	6.20	Orăștia	5.02	12.13	—	Sibiu	1.20	4.51	8.48	5.27			
Vărad-Velenceze	4.21	9.37	3.25	—	Apatia	2.44	7.09	6.28	—	Gyorok	4.16	6.39	Simeria (Piski)	5.44	1.22	—	Sibiu—Copșa mică							
Fugyi-Vásárhely	4.29	9.45	—	—	Agostonfalva	3.03	7.41	7.07	—	Pauliș	5.02	7.39	Deva	6.05	1.48	—	Sibiu	8.10	11.10	4.00	10.00			
Mező-Telegd	5.02	10.23	3.56	—	Homorod	3.18	8.09	7.42	—	Radna-Lipova	5.25	8.11	Branicica	6.34	2.21	—	Oena	8.35	11.38	4.26	10.25			
Rév	5.46	11.41	4.31	—	Hașfaleu	4.51	10.18	10.52	—	Conop	5.57	8.49	Gurasada	7.15	3.09	—	Loamneș	9.13	12.16	5.04	11.00			
Bratca	6.09	12.15	—	—	Sighisoara	5.11	10.55	11.56	—	Bêrzova	6.18	9.18	Zam	7.49	3.48	—	Șeica mare	9.43	12.52	5.34	11.30			
Bucia	6.27	12.48	—	—	Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	—	Soborșin	7.11	10.27	Soborșin	8.32	4.37	—	Copșa mică	10.08	1.23	5.59	11.55			
Ciucia	6.52	1.48	5.28	—	Mediaș	6.00	12.11	1.23	—	Zam	7.48	11.18	Conop	9.19	5.30	—	Cucerdea—Oșorheiu							
Huiedin	7.32	3.21	6.01	—	Copșa mică	6.29	12.35	2.07	—	Gurasada	8.22	11.57	Radna-Lipova	9.40	5.58	—	Cucerdea	9.36	6.10	8.35	3.55			
Stana	7.51	3.54	—	—	Micăsasa	—	12.54	2.27	—	Ilia	8.40	12.27	Pauliș	10.16	6.38	8.24	Cheța	10.07	6.41	9.06	4.26			
Aghiriș	8.12	4.34	—	—	Blaj	7.02	1.29	3.06	—	Branicica	9.02	12.57	Gyorok	10.32	6.56	8.41	Ludoș	10.29	7.07	9.28	4.49			
Ghirbău	8.24	4.52	—	—	Crăciunel	—	1.45	3.22	—	Deva	9.32	1.45	Glogovaț	10.48	7.15	9.01	M. Bogat	10.39	7.17	9.38	4.59			
Nedeșdu	8.38	5.11	—	—	Teiuș	7.38	2.26	4.15	—	Simeria (Piski)	10.12	2.58	—	11.17	7.48	9.30	Cipeu-Iernut	10.39	7.17	9.38	4.59			
Cluj	8.57	5.40	7.08	—	Aiud	7.55	2.48	4.44	—	Orăștia	10.47	3.46	Arad	12.32	8.05	9.45	Kerelô-Sz.-Pál	11.20	8.01	10.19	5.40			
Apahida	9.23	6.00	7.18	—	Vințul de sus	—	3.12	5.10	—	Șibot	11.14	4.20	Szolnok	12.00	8.45	6.10	Nireșteu	11.35	8.17	10.34	5.55			
Ghiriș	9.50	6.29	—	—	Uioara	—	3.19	5.19	—	Vințul de jos	11.46	5.06	Budapesta	4.00	2.10	7.27	Oșorheiu	11.58	8.42	10.58	6.25			
Cucerdea	11.15	8.14	8.29	—	Cucerdea	8.24	3.36	5.47	—	Alba-Iulia	12.21	6.15	Viena	7.44	6.40	—	Oșorheiu—Cucerdea							
Uioara	12.04	9.49	8.58	—	Ghiriș	8.48	4.10	6.38	—	Teiuș	12.53	7.00	—	6.20	—	—	Oșorheiu	5.55	2.20	5.20	9.03			
Uioara	12.12	9.58	—	—	Apahida	—	5.39	8.51	—	Simeria (Piski)—Petroșeni							Nireșteu	6.18	2.40	5.40	9.23			
Vințul de sus	12.19	10.07	—	—	Cluj	10.08	5.59	9.18	—								Kerelô-Sz.-Pál	6.40	3.04	6.02	9.45			
Aiud	12.45	10.42	9.17	—	Nedeșdu	10.18	6.28	8.00	—								Cipeu-Iernut	7.04	3.29	6.26	10.10			
Teiuș	1.15	11.32	9.40	—	Ghirbău	—	6.54	8.34	—								M. Bogat	7.35	4.03	6.57	10.41			
Crăciunel	1.44	12.03	—	—	Aghiriș	—	7.10	8.59	—								Ludoș	7.50	4.20	7.11	10.58			
Blaj	2.00	12.24	10.12	—	Stana	—	7.25	9.35	—								Cheța	8.07	4.37	7.28	11.13			
Micăsasa	2.34	12.43	—	—	Huiedin	—	7.49	10.16	—								Cucerdea	8.36	5.06	7.57	11.41			
Copșa mică	2.52	1.22	10.45	—	Stana	11.33	8.11	11.04	—								Simeria (Piski)—Uniedoara							
Mediaș	2.37	2.24	11.07	—	Ciucia	12.06	8.52	12.17	—															
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	—	Bucia	—	9.11	12.47	—															
Sighisoara	4.50	4.17	12.15	—	Bratca	—	9.29	1.21	—															
Hașfaleu	5.08	4.51	12.30	—	Rév	12.51	9.52	2.05	—															
Homorod	6.47	7.07	1.32	—	Mező-Telegd	1.21	10.27	3.08	—															
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	—	Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	—															
Apatia	8.09	8.46	2.24	—	Vărad-Velenceze	—	10.56	3.55	—															
Feldioara	8.41	9.20	2.44	—	Oradia-mare	1.49	11.04	4.06	—															
Brașov	9.20	10.15	3.15	—	P. Ladány	1.54	11.14	7.30	—															
Timiș	—	6.00	3.25	—	Szolnok	3.14	1.47	11.05	—															
Predeal	—	6.57	4.03	—	Budapesta	5.10	4.40	2.37	—															
București	—	7.32	4.28	—	Viena	7.30	7.44	6.40	—															
	—	—	10.25	—		2.00	6.20	2.00	—															

Nota: Numerii incuadrati cu linii groase insemnează oarele de noapte.